

VENDIM
Nr. 15, datë 10.3.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Gani Dizdari	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtare e “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datën 24.11.2015 mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 38/4 Akti që i përket:

KËRKUES: Sazan Tefa

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, Tiranë, Avokatura e Shtetit

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimit nr. 00-2013-1275 (187), datë 7.3.2013, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 142/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 28 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesit, që kërkoi pranimin e kërkesës, dhe pretendimet me shkrim të subjekteve të interesuara, që kërkuan rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkesi është trashëgimtar ligjor i radhës së parë i trashëgimlënësit L.T. (babai i tij), fakt i cili provohet nga dëshmia e trashëgimisë nr. 371, datë 14.5.1993. Me vendimin nr. 1905, datë 5.11.1993, të Gjykatës së Rrethit Vlorë, me objekt vërtetim fakti pronësie, ai është njohur si pronar mbi tri troje të ndodhura në Radhim.

2. Në vitin 2005 kërkesi i është drejtuar Zyrës Rajonale të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave për të rivendosur të drejtat e pronësisë mbi tri pasuritë e mësipërme. Kërkesa është pranuar nga Zyra Rajonale e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, e cila, me vendimin nr. 7, datë 16.12.2005, ka vendosur t'i njohë kërkesit të drejtën e pronësisë me kufizimet përkatëse edhe mbi sipërfaqen prej 10 800 m², të ndodhur në vendin e quajtur “Rrethi i Mullirit” në fshatin Radhim, Vlorë, si dhe ta kompensojë për këtë sipërfaqe sipas përcaktimeve të nenit 11, të ligjit nr. 9395, datë 29.7.2004, “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”.

3. Kërkesi i është drejtuar Komitetit Shtetëror të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave për ndryshimin e pjesshëm të vendimit të mësipërm për sa i takon pjesës së kompensimit, kërkesë e cila është pranuar me vendimin nr. 153, datë 5.7.2006 të Komitetit Shtetëror, i cili vendosi shfuqizimin e të gjithë vendimit dhe kthimin për rishqyrtim pranë KKKP-së Vlorë.

4. Më pas kërkesi i është drejtuar Zyrës Rajonale të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave të Qarkut Vlorë me kërkesë për njohjen e së drejtës së pronësisë mbi një sipërfaqe prej 10 800 m², e ndodhur në Radhim, Vlorë, si dhe kthimin e saj në natyrë. Zyra Rajonale e Qarkut Vlorë fillimisht ka refuzuar të shprehet lidhur me këtë kërkesë, por e ka marrë atë në shqyrtim pasi dhënies së vendimit nr. 777, datë 26.3.2008 nga Gjykata së Rrethit Gjyqësor Vlorë, e vënë në lëvizje nga kërkesi.

5. Me vendimin nr. 222, datë 25.6.2008, Zyra Rajonale ka vendosur të mos ia njohë të drejtën e pronësisë kërkuarit, i cili për këtë shkak ka paraqitur ankim pranë Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave Tiranë. Kjo e fundit, me vendimin nr. 1155, datë 29.10.2008, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Zyrës Rajonale.

6. Pas shterimit të ankimit administrativ, kërkuari i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me kërkesëpadi me objekt anulimin e vendimeve të mësipërme. Gjykata, me vendimin nr. 2052, datë 30.7.2009, ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë, me arsyetimin se provat e administruara në gjykim nuk provuan të drejtën e pronësisë së kërkuarit dhe se vetëm vendimi gjyqësor i vërtetimit të faktit të pronësisë, i pashoqëruar me prova të tjera, nuk mund të shërbejë për njohjen dhe kthimin e pronës së pretenduar.

7. Kundër vendimit të mësipërm kërkuari ka paraqitur ankim në Gjykatën e Apelit Vlorë, e cila, me vendimin nr. 966, datë 19.11.2010, ka vendosur: *“Ndryshimin e vendimit nr. 2052, datë 30.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe duke e gjykuar çështjen në fakt: pranimin e kërkesëpadisë; ndryshimin e vendimit nr. 1155, datë 29.10.2008 të AKKP-së dhe të vendimit nr. 222, datë 25.6.2008 të ZRKKP-së, qarku Vlorë: të njohë të drejtën e pronësisë së trashëgimlënësit (trashëgimtarëve të tij) dhe të kethejë në natyrë sipërfaqen e tokës prej 10 800 m², të ndodhur në fshatin Radhim, Vlorë, me kufijtë përkatës ...”*.

8. AKKP-ja ka paraqitur në Gjykatën e Lartë kërkesë për pezullimin e vendimit nr. 966, datë 19.11.2010, të Gjykatës së Apelit Vlorë, si dhe rekurs, kurse kërkuari ka paraqitur kundërrekurs. Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 162, datë 27.4.2010, ka vendosur pezullimin e ekzekutimit të vendimit të Gjykatës së Apelit Vlorë. Në lidhje me rekursin, pasi e ka marrë atë në shqyrtim në seancë gjyqësore, me vendimin nr. 00-2013-1275 (187), datë 7.3.2013, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 966, datë 19.11.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 2052, datë 30.7.2009, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, me arsyetimin, midis të tjerash, se *“...paditësi, ndryshe nga sa ka arritur në përfundim Gjykata e Apelit Vlorë, nuk ka përmbushur detyrimin ligjor të paraqitjes së provave bindëse për të provuar pretendimet e tij”*.

II

9. Kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese në datën 23.3.2015 me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur si vijon:

9.1 Është cenuar *parimi i barazisë së armëve* dhe kontradiktoritetit në funksion të *së drejtës së mbrojtjes* në procesin civil.

9.2 Është cenuar *parimi i gjykatës së caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë i ka rivlerësuar provat në të kundërt me analizën e Gjykatës së Apelit Vlorë, madje edhe i ka keqinterpretuar disa nga faktet, si dëshminë e pasurisë së H.P. të vitit 1942. Po ashtu, nuk përmend në vendim përgjigjen nr. 7/5, datë 25.2.2009, të Arkivit të Ministrisë së Mbrojtjes ku shkruhet se L.T. në asnjë rast nuk ka qenë përfutës nga reforma agrare e viti 1946. Të gjitha këto parregullsi kanë çuar në arritjen e konkluzioneve të gabuara nga Kolegji Civil.

9.3 Është cenuar *parimi i sigurisë juridike*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka marrë në shqyrtim pretendimin mbi pavlefshmërinë absolute të vendimit nr. 153, datë 5.7.2006, të AKKP-së, të marrë në përfundim të procesit të shqyrtimit kryesisht të vendimit nr. 7, datë 16.12.2005, të KKKP-së. Edhe pse në seancë u pretendua se vendimi i AKKP-së bie ndesh me vendimin nr. 27, datë 20.5.2010, të Gjykatës Kushtetuese, Kolegji Civil nuk e analizoi këtë pretendim.

9.4 AKKP-ja nuk mbështet në prova pretendimet e parashtruara në rekurs që lidhem më faktet që kërkuari nuk është subjekt i ligjit nr. 9235/2004, që ai nuk provon pronësinë para vitit 1944 dhe shpronësimin pa të drejtë, që nuk ekziston në listën e pronarëve të viteve 1950–1952, që harta shoqëruese e vendimit nuk plotëson kushtet formale, që dokumentacioni tekniko-ligjor nuk është në përputhje me kriteret ligjore të VKM-së nr. 747, datë 9.11.2006.

9.5 Prona është njohur me vendimin e AKKP-së, i cili është kundërshtuar pjesërisht vetëm për sa i takon moskthimin në natyrë të truallit që është i lirë. Pronësia provohet edhe nga dokumentacioni i dalë nga Arkivi i Shtetit, si dhe nga ekstraktet e hartës së ushtrisë italiane të viti

1942 të arkivit të Fushë-Krujës, si dhe nga harta treguese me indeks K-34-123- (256B), 2K-3140 e ZVRPP-së, Vlorë të administruara në procesin gjyqësor.

10. *Subjekti i interesuar, Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave*, ka prapësuar me shkrim si vijon:

10.1 Gjykata e Lartë ka vendosur drejt, në zbatim të ligjit material dhe procedural, duke siguruar një proces të rregullt për palët pjesëmarrëse në procesin gjyqësor civil.

10.2 Nga dokumentacioni i dosjes nuk provohet se kërkuesi (trashëgimlënësi i tij) të ketë pasur në pronësi pronën e pretenduar, të jetë shpronësuar nga shteti apo prona t'i jetë marrë në mënyrë të paligjshme.

10.3 Prona e pretenduar nga kërkuesi në vendin e quajtur "Rrethi i Mullirit" nuk ka lidhje me pronën e përshkruar në dëshminë e pasurisë për pronat e shtetasit H.P. hartuar nga kryeplaku i fshatit Dukat në vitin 1942.

10.4 Po ashtu, edhe pse prona e ndodhur në vendin e quajtur "Hunda e Rizit" i është njohur e kthyer kërkuesit me vendimin nr. 5, datë 16.12.2005 të KKKP-së Vlorë dhe është regjistruar në favor të trashëgimlënësve të L.T., kufijtë e saj nuk përkojnë me pronën e pretenduar.

10.5 Nga listat emërore të pagimit të taksave të banorëve të fshatit Radhim rezulton se prona për të cilën është paguar taksa është ajo e njohur si "Rrethi i Mullirit", që ka qenë tokë zhavorrishte, pa fryt.

10.6 Edhe vërtetimi kadastral i datës 23.6.1993, lëshuar nga SAMT-ja Sarandë nuk provon se kërkuesi ka qenë pronar, pasi është regjistrim i kryer në zbatim të ligjit nr. 108/1945, "Për reformën agrare", për rrjedhojë bie ndesh me përcaktimet e ligjit nr. 9235/2004, i ndryshuar, dispozitat e të cilit nuk zbatohen për pronat e përfituara si rezultat i ligjit nr. 108/1945.

10.7 Gjithashtu, vendimi për vërtetimin e faktit juridik nuk provon pronësinë e kërkuesit mbi pronën e pretenduar, për arsye se s'mund të shërbejë si provë.

11 *Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit*, në prapësimet e depozituara me shkrim prapëson si vijon:

11.1 Pretendimi i kërkuesit për cenimin e parimit të barazisë së armëve gjatë procesit të zhvilluar në Gjykatën e Lartë është i pabazuar, pasi në seancën gjyqësore publike ai ka qenë i përfaqësuar me avokat, i cili ka parashtruar pretendimet para Kolegjit Civil.

11.2 Po ashtu, i pabazuar është edhe pretendimi se Kolegji Civil ka nxjerrë konkluzione të kundërta nga ato të Gjykatës së Apelit Vlorë. Zgjidhja e çështjes është bazuar në të njëjtat fakte dhe prova të vlerësuara nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe Gjykata e Apelit Vlorë, qëndrim i cili përputhet edhe me jurisprudencën kushtetuese në këtë drejtim.

11.3 Vendimi objekt kundërshtimi është i bazuar në ligj dhe në provat e paraqitura në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Vlorë, siç janë: dëshmia e pasurisë për pronat e shtetasit H.P. e vitit 1942, që nuk ka lidhje me pronën e pretenduar nga kërkuesi në vendin e quajtur "Rrethi i Mullirit"; dëshmia e pronësisë së H.L., e vitit 1942, që tregon se ai ka në pronësi një bahçe me ullinj që kufizohet në lindje dhe në jug me L.T., në përfundim me shkëmbin e Rizit dhe në veri me përroin; vërtetimi kadastral i datës 23.6.1993, i cili nuk ka të pasqyruar si pronë vendin e quajtur "Rrethi i Mullirit".

11.4 Edhe duke iu referuar bazës ligjore për zgjidhjen e çështjes, konkretisht ligjit nr. 9235, datë 29.7.2004, "Për kthimin dhe kompensimin e pronës", nenet 2 dhe 6, përcaktojnë se që të jesh subjekt i këtij ligji duhet të provosh të drejtën e pronësisë mbi pronën e pretenduar dhe marrjen e saj pa të drejtë pas datës 29.11.1944. Kërkuesi nuk arriti të provojë pronësinë e trashëgimlënësit L.T. mbi sipërfaqen 108000 m² dhe vendimi gjyqësor për vërtetimin e faktit juridik të pronësisë, i pashoqëruar me prova të tjera, nuk mund të shërbejë për njohjen dhe kompensimin e pronës.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Në lidhje me legjitimitimin e kërkuesit

12. Kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të rregullimit kushtetues të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të parashikuar nga neni 30, pika 2, i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe

funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”. Në lidhje me legjitimimin *ratione materiae*, pretendimet e parashtruara në kërkesë *prima facie* përfshihen në juridiksionin e Gjykatës Kushtetuese.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit në funksion të së drejtës së mbrojtjes

13. Kërkuesi ka pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar të drejtën e mbrojtjes, në drejtim të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, pasi nuk i ka ofruar mundësi të barabarta me palën tjetër për të organizuar mbrojtjen në gjykim.

14. Parimi i barazisë së armëve nënkupton se çdokush që është palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta të paraqesë çështjen e tij dhe se asnjë palë nuk duhet të gëzojë avantazh ndaj palës tjetër, por duhet të përcaktohet një ekuilibër i drejtë mes palëve. E drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk duhet konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t’u garantohej thjesht prania fizike gjatë procesit civil, por, përkundrazi, duhet që legjislacioni procedural më parë dhe më pas gjyqtari gjatë gjykimit t’u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve në gjykimin civil, atëherë argumentet e njëres palë do të mbizotëronin mbi argumentet e palës së cenuar, për rrjedhojë e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor. Bazuar në këto parime, gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve apo përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklaramit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimet nr. 31, datë 26.6.2014; nr. 28, datë 22.5.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Në çështjen konkrete Gjykata vëren se në kërkesë mungojnë argumente lidhur me faktin se në çfarë mënyre apo mase kërkuesit i është cenuar barazia e armëve dhe e kontradiktoriteti në procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë.

16. Në këtë kuptim Gjykata vlerëson se për sa kohë kërkuesi nuk ka argumentuar pamundësinë efektive në raport me palën tjetër për të paraqitur argumente në mbrojtje të interesave të pretenduara si të cenuara gjatë procesit të zhvilluar në Gjykatën e Apelit, pretendimi i tij për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit në funksion të së drejtës së mbrojtjes në procesin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë është i pabazuar.

C. Për pretendimin e cenimit të parimit të gjykatës së caktuar me ligj

17. Kërkuesi ka pretenduar, gjithashtu, ceni-min e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, pasi Gjykata e Lartë, në kundërshtim me rastet e përcaktuara në nenin 472 të KPC-së, i ka rivlerësuar provat në të kundërt me analizën e Gjykatës së Apelit Vlorë, madje edhe i ka keqinterpretuar disa nga faktet e çështjes.

18. Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një “*gjykatë e caktuar me ligj*”. Ky element karakterizohet, në kuptimin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin mbi çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjërishit të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj nënkupton që gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t’i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimet nr. 2, datë 22.1.2014; nr. 32, datë 25.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Gjykata rithekson se interpretimi i ligjeve është kompetencë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe sidomos e Gjykatës së Lartë. Në këtë kuptim, Kushtetuta i ka dhënë Gjykatës së Lartë autoritetin të njësojë ose ndryshojë praktikën gjyqësore, pra të mbajë qëndrime në çështje të veçanta, me qëllim unifikimin e vendimmarrjes së gjykatave të zakonshme (*shih vendimin nr. 32, datë 25.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në kuptim të funksionit rishikues të Gjykatës së Lartë, i sanksionuar në nenin 141 të Kushtetutës, Gjykata ka vlerësuar se kompetenca e saj për shqyrtimin e çështjeve nuk bazohet mbi të

njëtat dispozita procedurale të cilave u referohen gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit. Në të drejtën procedurale civile kufijtë brenda të cilëve Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë shqyrton çështjet mbi rekursin e ushtruar janë parashikuar në nenet 472 dhe 485 të KPC-së. Sipas nenit 472 të KPC-së, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka në kompetencë të shqyrtojë problemet që kanë të bëjnë me mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural, kurse neni 485 i KPC-së i ka dhënë të drejtë Kolegjit Civil apo Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë që, ndër të tjera, të vendosin prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe të lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, si dhe të ndryshojnë njëkohësisht vendimet e të dyja gjykatave më të ulëta (*shih vendimin nr. 27, datë 24.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankmuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të anashkalojë apo të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar në gjykimin në fakt. Kusht për dhënien nga Gjykata e Lartë të një vendimi mbi themelin e çështjes, në kuptim të nenit 485 të KPC-së, është që jo vetëm të mos nevojitet administrimi i provave të reja, por edhe që provat e administruara të jenë shqyrtuar dhe vlerësuar në mënyrë të mjaftueshme nga gjyqtari i faktit (*shih vendimin nr. 2, datë 22.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në çështjen në shqyrtim Kolegji Civil ka vendosur prishjen e vendimit nr. 966, datë 19.11.2010 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 2052, datë 30.7.2009 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Kolegji Civil ka arsyetuar se vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë “*është i drejtë për faktin se është rrjedhojë e analizës së hollësishme dhe vlerësimit të arsyetuar të çdo prove të administruar në gjykim*”, duke renditur konkretisht edhe provat. Kurse në lidhje me vendimin e Gjykatës së Apelit Vlorë, Kolegji Civil ka vlerësuar se “*...është marrë në zbatim të gabuar të ligjit, për më tepër ajo gjykatë nuk ka argumentuar përfundimin e saj për ndryshimin e vendimit të shkallës së parë, pasi nuk ka rezultuar që paditësi të ketë pasur në pronësi pronën e pretenduar dhe të jetë shpronësuar nga shteti apo t'i jetë marrë prona në mënyrë të paligjshme...*”.

23. Gjykata vlerëson se, në ndryshim nga sa pretendon kërkuesi, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka respektuar kufijtë e shqyrtimit të çështjes, duke përqendruar vlerësimin në ligjshmërinë dhe bazueshmërinë e vendimit të kundërshtuar për sa i takon pronësisë mbi sipërfaqen prej 10 800 m², të ndodhur te vendi i quajtur “Rrethi i Mullirit”, në Radhim. Po ashtu, Kolegji Civil ka arsyetuar mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta dhe nuk rezulton të ketë marrë prova të reja apo të ketë bërë një rivlerësim të provave në të kundërt me atë të gjykatave më të ulëta. Në këtë kuptim, Kolegji Civil, duke pranuar të gjitha provat e administruara në gjykatat e faktit dhe pa i ndryshuar, i ka analizuar dhe vlerësuar ato në vështrim të dispozitave ligjore të zbatueshme, duke arritur në përfundimin se Gjykata e Apelit Vlorë ka bërë një interpretim të gabuar të përcaktimeve të ligjit nr. 9235/2008 dhe për këto arsye ka shfuqizuar vendimin e kësaj gjykate.

24. Në këtë kuptim, në çështjen në shqyrtim, Gjykata vlerëson se argumentet e parashtruara nga kërkuesi, në mbështetje të pretendimit për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, janë të pabazuara.

D. Për pretendimin e cenimit të parimit të sigurisë juridike

25. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata e Lartë ka cenuar sigurinë juridike, pasi nuk ka analizuar pretendimin e ngritur gjatë gjykimit për pavlefshmërinë absolute të vendimit nr. 153, datë 5.7.2006, të marrë nga AKKP-ja pas shqyrtimit kryesisht të vendimit nr. 7, datë 16.12.2005 të KKKP-së. Sipas kërkuesit, ky vendim bie ndesh me qëndrimin e jurisprudencës kushtetuese të shprehur në vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës Kushtetuese.

26. Gjykata ka theksuar se siguria juridike është ndër elementet thelbësore të shtetit të së drejtës. Parimi i shtetit të së drejtës ku mbështetet një shtet demokratik nënkupton sundimin e

ligjit dhe mënjanimin e arbitraritetit, me qëllim që të arrihet respektimi dhe garantimi i dinjitetit njerëzor, drejtësisë dhe sigurisë juridike. Parimi i sigurisë juridike përfshin, krahas qartësisë, kuptueshmërisë dhe qëndrueshmërisë së sistemit normativ, edhe besimin te sistemi juridik (*shih vendimet nr. 25, datë 28.4.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, shqyrton rekursin për pretendime të shkeljes së ligjit material ose procedural, gjë që përbën funksionin kryesor të saj. Ajo analizon çështjen në drejtim të kontrollit të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuar. Në zbatim të parimit të subsidiaritetit, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Raporti ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit). Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr. 4, datë 28.2.2006; nr. 32, datë 28.12.2009; nr. 19, datë 2.4.2012; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 36, datë 25.7.2013; nr. 52, datë 2.12.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Një nga detyrimet që kanë gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është edhe zbatimi i vendimeve të Gjykatës Kushtetuese. Nenet 124 dhe 132 të Kushtetutës, shprehin qartësisht në lidhje me forcën detyruese të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese mbi të gjitha organet kushtetuese, autoritetet publike, duke përfshirë dhe gjykatat. Zbatimi i vendimeve të Gjykatës Kushtetuese është detyrim kushtetues; ato kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare. Si të tilla, përbëjnë jurisprudence kushtetuese dhe, për rrjedhojë, kanë efektet e forcës së ligjit. Ky efekt detyrues ka të bëjë si me pjesën urdhëruese, ashtu edhe me pjesën arsyetuese të vendimit. Efekti detyrues shtrihet tek argumentet thelbësore të vendimit, që përbëjnë edhe *ratio decidendi*, eliminimi i të cilave do ta bënte vendimin, në tërësinë e tij, të pakuptimtë. Ndikimi i padiskutueshëm i vendimeve të Gjykatës është i tillë që iu imponon të gjitha organeve shtetërore, duke mos përjashtuar as gjykatat, fuqinë detyruese të arsyetimit të vendimit të saj (*shih vendimet nr. 17 datë 10.4.2015; nr. 21, datë 29.4.2010; nr. 14, datë 3.6.2009 dhe nr. 5, datë 7.2.2001 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Me vendimin nr. 27, datë 26.5.2010 (në vijim “vendimi nr. 27/2010”) Gjykata, e investuar nga Gjykata e Lartë dhe Avokati i Popullit, ka shpallur si të papajtueshme me Kushtetutën kompetencën e drejtorit të Përgjithshëm të AKKP-së për të shqyrtuar kryesisht vendimet e dhëna nga KKKP-ja. Ajo është shprehur në këtë vendim se “kompetenca e drejtorit të AKKP-së për shfuqizimin e vendimeve të ish – KKKP-së, të cilat nuk janë ankimuar brenda afateve ligjore dhe si të tilla kanë marrë formë të prerë, përbën cenim të parimit të sigurisë juridike, pasi zbatimi nga një organ administrativ si AKKP-ja i parimeve të revokimit dhe shfuqizimit të akteve të ish-KKKP-së, që nuk janë akte tipike administrative të një organi tipik administrativ, konsiderohet si ndërhyrje e pajustifikuar mbi të drejtat civile të shtetasve”.

30. Vendimi nr. 27/2010 është shpallur në datën 26.5.2010 dhe ka hyrë në fuqi në datën 5.7.2010, që është dhe data e botimit të vendimit në Fletoren Zyrtare nr. 81. Në rastin konkret, vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë është shpallur në datën 15.2.2010, pra përpara se vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës të hynte në fuqi.

31. Neni 76/b i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese” rregullon efektet juridike të vendimeve, duke sanksionuar se vendimet e kësaj Gjykate që kanë shfuqizuar një ligj apo akt normativ si të papajtueshëm me Kushtetutën ose me marrëveshjet ndërkombëtare, si rregull, sjellin efekte juridike nga data e hyrjes së tyre në fuqi. Si rregull përjashtimor, vendimi ka fuqi prapavepruese, ndër të tjera, ndaj çështjeve që shqyrtohen nga gjykatat, derisa vendimet e tyre nuk kanë marrë formë të prerë. Në përputhje me parashikimet e nenit 449 dhe 451 të KPC-së, vendimi i gjykatës së apelit është i formës së prerë dhe ushtrimi i rekursit ndaj tij pranë Gjykatës së Lartë nuk ka efekt pezullues, me përjashtim të rasteve kur kjo e fundit vendos pezullimin e vendimit të rekursuar, në bazë të nenit 479 të KPC-

së (shih vendimet nr. 56, datë 21.12.2012; nr. 16, datë 21.3.2014; nr. 17 datë 10.4.2015 të Gjykatës Kushtetuese).

32. Gjykata, në referim të rrethanave të çështjes, konstaton se vendimi nr. 153, datë 5.7.2006 i AKKP-së nuk është bërë objekt i ndonjë procesi gjyqësor civil. Nga ana tjetër, kompetenca e drejtorit të AKKP-së për shfuqizimin kryesisht të vendimeve të ish-KKKP-së është deklaruar antikushtetuese me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës Kushtetuese, i cili ka hyrë në fuqi në datën 5.7.2010, pra katër vjet pas marrjes së vendimit të AKKP-së. Në këtë kuptim Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për fuqinë prapavepruese të vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës Kushtetuese dhe cenimin e parimit të sigurisë juridike është i pabazuar.

33. Në përfundim Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit janë të pabazuara, për rrjedhojë kërkesa duhet rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “P”, 134, pika 1, shkronja “g”, dhe 133, pika 2, të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha